

KARTA CHARAKTERYSTYKI

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja spółki/przedsiębiorstwa

1.1. Identyfikator produktu

Nazwa handlowa lub oznaczenie mieszaniny	LPS® Precision Clean (Aerosol)
Numer rejestracji	-
Synonimy	Żadnych.
Numer Części	02720, M02720
Data wydania	20-Lipiec-2016
Numer wersji	01

1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zidentyfikowane zastosowania	Przemysłowy środek czyszczący przeznaczony do usuwania zabrudzeń, olejów oraz lekkiego smaru z metalowych, betonowych lub innych trwałych powierzchni.
Zastosowania odradzane	Nie ustalono.

1.3. Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

Dostawca	AlSCO Ltd
Nazwa Firmy	Jednostka 13 Hillmead Industrial Estate
Adres	Marshall Road Swindon, Wiltshire United Kingdom SN5 5FZ
Telefon	+44 1793 733 900
In Case of Emergency	+001 703-527-3887
Producent	
Nazwa Firmy	ITW Pro Brands
Adres	4647 Hugh Howell Rd., Tucker, GA 30084 (U.S.A.)
Strona internetowa	http://www.lpslabs.com
e-mail	lpssds@itwprobrands.com

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1. Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Mieszaninę oceniono i/lub zbadano pod kątem stwarzanych przez nią zagrożeń fizycznych, zdrowotnych i ekologicznych, i zastosowanie ma następująca klasyfikacja.

Klasyfikacja zgodnie z Dyrektywą 67/548/EEC lub 1999/45/EC, z późniejszymi zmianami

Klasyfikacja E;R2, Xi;R36/38

Pełny tekst wszystkich zwrotów R podano w punkcie 16.

Klasyfikacja zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008, z późniejszymi zmianami.

Zagrożenia fizyczne Wyroby aerozolowe	Kategoria 3	H229 - Pojemnik pod ciśnieniem: Ogrzanie grozi wybuchem.
Zagrożenia dla zdrowia Działanie żrące/drażniące na skórę	Kategoria 2	H315 - Działa drażniąco na skórę.
Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy	Kategoria 2	H319 - Działa drażniąco na oczy.

Podsumowanie dotyczący zagrożeń

Zagrożenia fizyczne	Zagrożenie wybuchem wskutek uderzenia, tarcia, kontaktu z ogniem lub innymi źródłami zapłonu.
Zagrożenia dla zdrowia	Działa drażniąco na oczy i skórę. Związany z pracą kontakt z tą substancją lub mieszaniną może mieć niekorzystny wpływ na stan zdrowia.
Zagrożenia dla środowiska	Nie stwierdzono istnienia zagrożeń ekologicznych.
Zagrożenia szczególne	Nie ustalono. Działa drażniąco na oczy i skórę.
Główne objawy	Poważne podrażnienie oczu. Objawy mogą obejmować klucie, łzawienie, zaczerwienienie, opuchnięcie i niewyraźne widzenie. Podrażnienie skóry. Może powodować zaczerwienienie i ból.

2.2. Elementy oznakowania

Etykieta zgodna z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 z poprawkami

Zawiera: Gazy pochodne ropy naftowej, upłynnione, słodzone

Piktogramy określające rod

Hasło ostrzegawcze Uwaga

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia

H229 Pojemnik pod ciśnieniem: Ogrzanie grozi wybuchem.
H315 Działa drażniąco na skórę.
H319 Działa drażniąco na oczy.

Zwroty wskazujące środki ostrożności

Zapobieganie

P210 Trzymać z dala od źródła ciepła/iskier/otwartego ognia/gorących powierzchni. Zakaz palenia tytoniu.
P251 Nie przekłuwać ani nie spalać, nawet po zużyciu.
P264 Dokładnie umyć po użyciu.
P280 Stosować ochronę oczu/ochronę twarzy.
P280 Stosować rękawice ochronne.

Reagowanie

P302 + P352 W PRZYPADKU KONTAKTU ZE SKÓRĄ: Umyć dużą ilością wody.
P305 + P351 + P338 W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO OCZU: Ostrożnie płukać wodą przez kilka minut. Wyjąć soczewki kontaktowe, jeżeli są i można je łatwo usunąć. Nadal płukać.
P332 + P313 W przypadku wystąpienia podrażnienia skóry: Zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza.
P337 + P313 W przypadku utrzymywania się działania drażniącego na oczy: Zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza.
P362 + P364 Zanieczyszczoną odzież zdjąć i wyprać przed ponownym użyciem.

Przechowywanie

P410 + P412 Chronić przed światłem słonecznym. Nie wystawiać na działanie temperatury przekraczającej 50 °C/122 °F.

Usuwanie

Odpady i pozostałości utylizować zgodnie z lokalnie obowiązującymi przepisami.

Informacje uzupełniające na etykiecie

Żadnych.

2.3. Inne zagrożenia Nie ustalono.

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.2. Mieszaniny

Ogólne informacje

Nazwa rodzajowa	%	Nr CAS/nr EC	Nr rejestracyjny REACH	Numer indeksowy	Uwagi
Gazy pochodne ropy naftowej, upłynnione, słodzone	1 - 5	68476-86-8 270-705-8	-	649-203-00-1	
Klasyfikacja:	DSD:	F+;R12, Carc. Cat. 1;R45, Muta. Cat. 2;R46			K,S
	CLP:	Muta. 1B;H340, Carc. 1A;H350			K,S,U

Lista skrótów i symboli, które mogą zostać użyte powyżej

Dyrektywa i niebezpiecznych substancjach: dyrektywa 67/548/EWG.
CLP: Rozporządzenie Nr 1272/2008.
#: Substancji przyznano unijny(e) limit(y) narażenia w miejscu pracy.
M: współczynnik M
PBT: trwa^a, bioakumulatywna i toksyczna substancja.
vPvB: bardzo trwa^a i bardzo biokumulatywna substancja.

Komentarze o składzie Pełny tekst wszystkich zwrotów R oraz H podano w punkcie 16.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

Ogólne informacje

Zapewnić powiadomienie personelu medycznego o materiale (materiałach) którego dotyczy przypadek, aby umożliwić im podjęcie odpowiednich środków ostrożności dla zapewnienia własnego bezpieczeństwa.

4.1. Opis środków pierwszej pomocy

Droga oddechowa

Wyprowadzić lub wynieść na świeże powietrze. Jeżeli objawy wystąpią lub będą się utrzymywać należy wezwać lekarza.

Kontakt ze skórą	Zdjąć zanieczyszczoną odzież. Umyć dużą ilością wody z mydłem. W przypadku wystąpienia podrażnienia skóry: Zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza. Wyprać zanieczyszczoną odzież przed ponownym użyciem.
Kontakt z oczami	Natychmiast płukać oczy dużą ilością wody przez przynajmniej 15 minut. Zdjąć szkła kontaktowe, jeśli obecne i łatwo to uczynić. Kontynuować płukanie. W przypadku powstania lub utrzymywania się podrażnienia, należy skontaktować się z lekarzem.
Spożycie	W razie mało prawdopodobnego połknięcia wezwać lekarza lub ośrodek kontroli zatruc. Wypłukać usta.
4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia	Poważne podrażnienie oczu. Objawy mogą obejmować klucie, łzawienie, zaczerwienienie, opuchnięcie i niewyraźne widzenie. Podrażnienie skóry. Może powodować zaczerwienienie i ból.
4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym	Zapewnić ogólne źródki pomocy oraz leczyć objawowo. Poszkodowanych pozostawić pod obserwacją. Objawy mogą wystąpić ze zwłoką.

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

Ogólne zagrożenia pożarowe	Brak danych.
5.1. Środki gaśnicze	
Odpowiednie środki gaśnicze	Brak danych.
Niewłaściwe środki gaśnicze	Nie gasić pożaru strumieniem wody, gdyż spowoduje to rozprzestrzenienie się ognia.
5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną	Wskutek pożaru mogą wydzielać się gazy stanowiące zagrożenie dla zdrowia.
5.3 Informacje dla straży pożarnej	
Specjalny sprzęt ochronny dla strażaków	W razie pożaru stosować urządzenia oddechowe z własnym obiegiem powietrza i odzież ochronną pokrywającą całe ciało.
Dla personelu udzielającego pomocy	Pojemniki powinny być chłodzone wodą, aby zapobiec narastaniu ciśnienia pary.
Specjalne metody	Stosować normalne procedury gaszenia pożaru i rozważyć zagrożenie ze strony innych substancji.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych	
Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy	Zbędny personel nie powinien mieć dostępu. Nie dopuścić do zbliżania się ludzi do wycieku/rozsypania od strony nawietrznej. Podczas sprzątkowania nosić odpowiednie wyposażenie ochronne i odzież. Nie wolno dotykać uszkodzonych pojemników ani rozlanej substancji bez założenia właściwego ubrania ochronnego. Zapewnić wystarczającą wentylację. Należy powiadomić władze lokalne w przypadku niemożności ograniczenia poważnego wyzwolenia. Stosować ochrony osobiste zalecane w dziale 8 karty bezpieczeństwa produktu (SDS).
Dla osób udzielających pomocy	Zbędny personel nie powinien mieć dostępu. Stosować ochrony osobiste zalecane w dziale 8 karty bezpieczeństwa produktu (SDS).
6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska	Unikać odprowadzania do kanalizacji, gruntu lub cieków wodnych.
6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia	Skorzystaj z załączonych Kart Charakterystyki Niebezpiecznej Substancji Chemicznej i/lub instrukcji użycia. Powstrzymać wyciek, jeżeli możliwe to jest bez ryzyka. Ogrodzić teren aż do chwili rozproszenia się gazu. Wyeliminować wszystkie źródła zapłonu (zakaz palenia i używania otwartego ognia w najbliższym otoczeniu). Materiały łatwopalne (drewno, papier, olej itp.) przechowywać z dala od rozlanej substancji. Zebrać wermikulitem, suchym piaskiem albo ziemią i przesypania do pojemników. Po zebraniu substancji splukać teren wodą. Małe rozlania, wycieki lub rozsypania: Zebrać razem z materiałem wchłaniającym (np. szmaty, runo owcze). Dokładnie wyczyścić powierzchnię dla usunięcia pozostałości zanieczyszczenia.
6.4. Odniesienia do innych sekcji	Stosować ochrony osobiste zalecane w dziale 8 karty bezpieczeństwa produktu (SDS). Usuwanie odpadów - patrz pkt 13.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania	Pojemnik pod ciśnieniem. Nie przekłuwać ani nie spalać, nawet po zużyciu. Nie używać, jeśli brakuje przycisku sprayu lub jest on uszkodzony. Nie rozpylać przy otwartym ogniu lub innych rozżarzonych materiałach. Nie palić tytoniu podczas stosowania lub aż do czasu dokładnego wysuszenia natryskanej powierzchni. Nie ciąć, spawać, lutować, wiercić, szlifować ani wystawiać pojemników na działanie wysokich temperatur, płomienia, iskier lub innych źródeł zapłonu. Pojemniki należy uziemić i połączyć podczas przemieszczania materiału. Nie używać ponownie pustych pojemników. Unikać kontaktu z oczami, skórą i odzieżą. Unikać długotrwałego narażenia. Stosować wyłącznie w dobrze wentylowanych pomieszczeniach. Nosić odpowiednie środki ochrony indywidualnej. Przestrzegać podstawowych zasad BHP.
--	--

7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

Zawartość jest pod ciśnieniem. Nie wystawiać na działanie ciepła ani nie przechowywać w temperaturze powyżej 120°F/49°C, ponieważ może ulec rozerwaniu. Nie przekłuwać, nie spopielać ani nie miażdżyć. Nie transportować ani nie przechowywać w pobliżu otwartego ognia, źródła wysokich temperatur lub innych źródeł zapłonu. Przechowywać z dala od niekompatybilnych materiałów (patrz: Dział 10 niniejszej karty bezpieczeństwa produktu (MSDS)).

7.3. Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

Brak danych.

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

8.1. Parametry dotyczące kontroli

Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego

Austria. Wykaz MAK , OEL Ordinance (GwV), BGBl. II, no. 184/2001

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	MAK	307 mg/m3	
		50 ppm	
	Najwyższa wartość dopuszczalna	614 mg/m3	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	MAK	100 ppm 1 mg/m3	Pył całkowity.
		0,1 mg/m3	Opary i pył respirabilny.
	STEL	4 mg/m3 0,4 mg/m3	Pył całkowity. Opary i pył respirabilny.

Belgia. Wartości graniczne narażenia.

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m3	
		50 ppm	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	1 mg/m3	Dust and mist.
		0,2 mg/m3	Wyziewy.

Bułgaria. OEL (dopuszczalne wartości narażenia zawodowego). Przepis nr 13 dotyczący ochrony pracowników przed ryzykiem narażenia na środki chemiczne w pracy

Składniki	Typ	Wartość
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m3
		50 ppm
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	0,1 mg/m3

Chorwacja. Wartości graniczne narażenia na substancje niebezpieczne w środowisku pracy (ELV), aneksy 1 i 2, Narodne Novine, 13/09

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	MAC	308 mg/m3	
		50 ppm	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	MAC	0,21 mg/m3	Pył i wyziewy.
	STEL	2 mg/m3	Pył i wyziewy.

Cypr. OEL (dopuszczalne wartości narażenia zawodowego). Przepisy dotyczące kontroli atmosfery w fabryce oraz niebezpiecznych substancji w fabrykach, PI 311/73 z poprawkami.

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	0,2 mg/m3	Wyziewy.

Republika Czech. Wartości NDS. Rozporządzenie Rządu Nr 361

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	Najwyższa wartość dopuszczalna	550 mg/m3	

Republika Czech. Wartości NDS. Rozporządzenie Rządu Nr 361

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	270 mg/m ³	
	Najwyższa wartość dopuszczalna	2 mg/m ³	Pył.
	TWA	0,2 mg/m ³	Wyziewy.
		1 mg/m ³	Pył.
		0,1 mg/m ³	Wyziewy.

Dania. Dopuszczalne wartości narażenia

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	~ = NDS	309 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	~ = NDS	50 ppm	
		1 mg/m ³	Pył.
		0,1 mg/m ³	Wyziewy.

Estonia. OELs. Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego na substancje stwarzające zagrożenie. (Aneks do rozporządzenia nr 293 z 18 września 2001 r.)

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	50 ppm	
		1 mg/m ³	Pył całkowity.
		0,2 mg/m ³	Pył wdychany.

Finlandia. Wartości graniczne narażenia w miejscu pracy

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	310 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	50 ppm	
		1 mg/m ³	
		0,1 mg/m ³	Wdychany pył i/lub wyziew.

Francja. Najwyższe dopuszczalne stężenie (VLEP) dla narażenia zawodowego na chemikalia we Francji, INRS ED 984

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	VME	308 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	VLE	50 ppm	
		2 mg/m ³	Pył.
	VME	1 mg/m ³	Pył.
		0,2 mg/m ³	Wyziewy.

Niemcy. Lista MAK DFG (zalecane wartości OEL). Komisja ds. Badania Zagrożeń dla Zdrowia Związków Chemicznych w Miejscu Pracy (Commission for the Investigation of Health Hazards of Chemical Compounds in the Work Area, DFG)

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	310 mg/m ³	Opary.
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	50 ppm	Opary.
		0,01 mg/m ³	Pył respirabilny.

Niemcy - TRGS 900, wartości graniczne w powietrzu na stanowisku pracy

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	AGW	310 mg/m ³	Opar i aerozol.
		50 ppm	Opar i aerozol.

Grecja. OELs (Rozporządzenie UE nr 90/1999 ze zmianami)

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	STEL	900 mg/m ³	
		150 ppm	
	TWA	600 mg/m ³ 100 ppm	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	STEL	2 mg/m ³	Pył.
		1 mg/m ³	Pył.
	TWA	0,2 mg/m ³	Wyziewy.

Węgry. OELs. Wspólny dekret dotyczący bezpieczeństwa chemicznego w miejscu pracy

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	STEL	308 mg/m ³	
	TWA	308 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	STEL	4 mg/m ³	
		0,4 mg/m ³	Smoke.
	TWA	1 mg/m ³ 0,1 mg/m ³	Smoke.

Islandia. OELs. Rozporządzenie 154/1999 w sprawie dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	300 mg/m ³	
		50 ppm	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	1 mg/m ³	Pył całkowity.
		0,1 mg/m ³	Pył wdychany.

Irlandia. Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³	
		50 ppm	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	STEL	2 mg/m ³	Dust and mist.
		1 mg/m ³	Dust and mist.
	TWA	0,2 mg/m ³	Wyziewy.

Włochy. Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³	
		50 ppm	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	1 mg/m ³	Dust and mist.
		0,2 mg/m ³	Wyziewy.

Łotwa. Wartości progów narażenia zawodowego (OEL) substancji chemicznych w środowisku pracy

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³	
		50 ppm	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	STEL	1 mg/m ³	
	TWA	0,5 mg/m ³	

Lithuania. OELs. Limit Values for Chemical Substances, Wymagania Ogólne

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	STEL	450 mg/m ³	
	TWA	75 ppm 300 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	50 ppm 1 mg/m ³	Pył całkowity.
		0,2 mg/m ³	Pył respirabilny.

Malta. OELs. Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego (L.N. 227 ustawy Occupational Health and Safety Authority Act (CAP 424), Harmonogramy I i V)

Składniki	Typ	Wartość
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³
		50 ppm

Holandia. OELs (wiązące)

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	300 mg/m ³	
		0,1 mg/m ³	Pył całkowity.

Norwegia. Normy administracyjne dla zanieczyszczeń w miejscu pracy

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	≈ NDS	300 mg/m ³	
		50 ppm 1 mg/m ³	Pył.
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	≈ NDS	0,1 mg/m ³	Wyziewy.

Polska. MAC. Regulacja dotycząca maksymalnych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, załącznik 1

Składniki	Typ	Wartość
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	STEL	480 mg/m ³
	TWA	240 mg/m ³
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	0,2 mg/m ³

Portugalia. OELs. Dekret nr 290/2001 (Journal of the Republic - 1 Series A, n.266)

Składniki	Typ	Wartość
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³
		50 ppm

Portugalia. VLE. Norma dotycząca narażenia zawodowego na związki chemiczne (NP 1796)

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	STEL	150 ppm	
	TWA	100 ppm	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	1 mg/m ³	Dust and mist.
		0,2 mg/m ³	Wyziewy.

Rumunia. OELs. Ochrona pracowników przed narażeniem na związki chemiczne w miejscu pracy

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	STEL	500 mg/m ³	

Rumunia. OELs. Ochrona pracowników przed narażeniem na związki chemiczne w miejscu pracy

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)		3 ppm	
	TWA	300 mg/m ³	
	STEL	18 ppm	Pył.
		1,5 mg/m ³	
	TWA	0,2 mg/m ³	Wyziewy.
		0,5 mg/m ³	Pył.

Słowacja. OEL (dopuszczalne wartości narażenia zawodowego). Przepis nr 300/2007 dotyczący ochrony zdrowia przy pracy ze środkami chemicznymi

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	50 ppm	Pył całkowity.
		1 mg/m ³	
		0,2 mg/m ³	Opary.

Słowenia. OELs. Rozporządzenia dotyczące ochrony pracowników przed ryzykiem wynikającym z narażenia na związki chemiczne w pracy (Official Gazette of the Republic of Slovenia)

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	50 ppm	Pył całkowity.
		1 mg/m ³	
		0,1 mg/m ³	Opary.

Hiszpania. Wartości NDS

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	50 ppm	Dust and mist.
		1 mg/m ³	
		0,2 mg/m ³	Wyziewy.

Szwecja. Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	STEL	450 mg/m ³	
	TWA	75 ppm 300 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	TWA	50 ppm	Pył całkowity.
		1 mg/m ³	
		0,2 mg/m ³	Pył wdychany.

Szwajcaria. SUVA Grenzwerte am Arbeitsplatz

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	STEL	300 mg/m ³	
	TWA	50 ppm 300 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	STEL	50 ppm	Kurz wdychany.
		0,2 mg/m ³	
	TWA	0,1 mg/m ³	Kurz wdychany.

Zjednoczone Królestwo. EH40 NDS

Składniki	Typ	Wartość	Forma
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³	
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)	STEL	50 ppm 2 mg/m ³	Inhalable dusts and mists.
	TWA	1 mg/m ³	Inhalable dusts and mists.
		0,2 mg/m ³	Wyziwy.

UE. Wskazane wartości progów narażenia w dyrektywach 91/322/EWG, 2000/39/WE, 2006/15/WE, 2009/161/UE

Składniki	Typ	Wartość
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)	TWA	308 mg/m ³
		50 ppm

Dopuszczalne wartości biologiczne Nie podano biologicznych granic ekspozycji dla składnika/składników.

Zalecane procedury monitorowania Stosować standardowe procedury monitoringu.

Pochodne poziomy niepowodujące zmian (DNEL) Brak danych.

Przewidywane stężenia niepowodujące zmian w środowisku (PNEC) Brak danych.

Wytyczne dotyczące narażenia**Graniczne wartości narażenia UE: dotyczące skóry**

Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)

Możliwe wchłanianie przez skórę.

8.2. Kontrola narażenia**Stosowne techniczne środki kontroli**

Należy zapewnić dobrą wentylację ogólną (typowo 10-krotna wymiana powietrza na godzinę). Intensywność wentylacji powinna być dostosowana do warunków. Jeśli to możliwe należy hermetyzować proces, stosować wyciągi miejscowe lub inne środki techniczne dla utrzymania poziomu zanieczyszczeń w powietrzu poniżej dopuszczalnego poziomu. Jeśli granice narażenia nie zostały ustalone, utrzymywać poziom zanieczyszczeń w powietrzu na poziomie możliwym do przyjęcia. Przy pracy z preparatem należy zapewnić stanowisko płukania oczu i prysznic awaryjny.

Indywidualny sprzęt ochronny taki jak środki ochrony indywidualnej**Ogólne informacje**

Stosować wymagane środki ochrony indywidualnej. Środki ochrony osobistej powinny być dobrane zgodnie z odpowiednimi przepisami o ich homologacji i przy współpracy z ich dostawcą.

Ochronę oczu lub twarzy

Zakładać okulary ochronne z osłonami bocznymi (lub gogle).

Ochronę skóry**- Ochronę rąk**

Założyć odpowiednie rękawice odporne na działanie substancji chemicznych. Przy wyborze odpowiednich rękawic należy kierować się zaleceniami dostawcy.

- Inne

Należy nosić odpowiednią odzież odporną na działanie substancji chemicznych.

Ochronę dróg oddechowych

W przypadku niedostatecznej wentylacji stosować odpowiednie indywidualne środki ochrony dróg oddechowych.

Zagrożenia termiczne

Nosić odpowiednie termo ochronne ubranie, kiedy jest to konieczne.

Środki higieny

Nie palić tytoniu podczas stosowania produktu. Należy zawsze przestrzegać prawidłowej higieny osobistej, typu mycie po kontakcie z materiałem i przed jedzeniem, pić i/lub paleniem. Regularnie należy prać ubranie robocze i myć sprzęt ochronny, aby usunąć z nich zanieczyszczenia.

Kontrola narażenia środowiska

Kierownik ds. środowiska musi być informowany w wszystkich poważnych uwolnieniach.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne**9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych****Wygląd**

Stan skupienia	Gaz.
Forma	Aerozol
Kolor	Zielono-niebieski.

Zapach Cytrusowy.

Próg zapachu	Brak danych.
pH	12,9
Temperatura topnienia/krzepnięcia	Brak danych.
Początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia	100 °C (212 °F)
Temperatura zapłonu	Nie Wyznaczone
Szybkość parowania	1 Octan butylu
Palność (ciała stałego, gazu)	Non flammable gas.
Górna/dolna granica palności lub górna/dolna granica wybuchowości	
Dolna granica palności (%)	Nie Wyznaczone
Górna granica palności (%)	Nie Wyznaczone
Prężność par	< 17,5 mm Hg @20°C
Gęstość par	> 1
Gęstość względna	Brak danych.
Rozpuszczalność	
Rozpuszczalność (woda)	100 % (w wodzie)
Rozpuszczalność (w innych rozpuszczalnikach)	Brak danych.
Współczynnik podziału: n-oktanol/woda	Brak danych.
Temperatura samozapłonu	Brak danych.
Temperatura rozkładu	Brak danych.
Lepkość	< 3 cSt
Temperatura pomiaru lepkości	25 °C (77 °F)
Właściwości wybuchowe	Nie jest substancją wybuchową.
Właściwości utleniające	Nie utlenia się.
9.2. Inne informacje	
Ciepło spalania	< 20 kJ/g
Procent lotności	> 97 %
Ciężar właściwy	1 - 1,03 @ 20°C
Lotny związek chemiczny (VOC)	5,8 % per U.S. State and Federal Consumer Product Regulations

SEKCJA 10. Stabilność i reaktywność

10.1. Reaktywność	Gwałtownie reaguje z silnymi kwasami. Produkt może reagować z utleniaczami.
10.2. Stabilność chemiczna	Substancja jest stabilna w normalnych warunkach.
10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji	Nie są znane niebezpieczne reakcje w warunkach normalnego stosowania.
10.4. Warunki, których należy unikać	Kontakt z materiałami niezgodnymi. Nie mieszać z innymi chemikaliami.
10.5. Materiały niezgodne	Kwasy. Utleniacze.
10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu	Tlenki węgla.

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

Ogólne informacje	Narażenie zawodowe substancją lub mieszkanką może powodować poważne skutki.
Informacje dotyczące prawdopodobnych dróg narażenia	
Droga oddechowa	Długotrwałe wdychanie może być szkodliwe.
Kontakt ze skórą	Działa drażniąco na skórę.
Kontakt z oczami	Działa drażniąco na oczy.
Spożycie	Oczekuje się, że zagrożenie przy połknięciu będzie niewielkie. Może wywołać złe samopoczucie w przypadku spożycia.
Objawy	Działa drażniąco na oczy. Objawy mogą obejmować kłucie, łzawienie, zaczerwienienie, opuchnięcie i niewyraźne widzenie. Podrażnienie skóry. Narażenie może spowodować przejściowe podrażnienie, zaczerwienienie lub dolegliwość.

11.1. Informacje dotyczące skutków toksykologicznych

Toksyczność ostra	Not expected to be acutely toxic.	
Składniki	Gatunki	Wyniki próby
Eter monometylowy glikolu dipropylenowego (CAS 34590-94-8)		
Ostre		
Połknięcie		
LD50	Szczur	> 5000 mg/kg
Skórny		
LD50	Królik	> 19020 mg/kg, 24 Godz.
Gazy pochodne ropy naftowej, upłynnione, słodzone (CAS 68476-86-8)		
Ostre		
Droga oddechowa		
<i>Gaz</i>		
LC50	Mysz	1237 mg/l, 120 Minuty 52 %, 120 Minuty
LC50	Szczur	1355 mg/l
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)		
Ostre		
Droga oddechowa		
LC50	Szczur	> 5,11 mg/l, 4 Godz.
Połknięcie		
LD50	Szczur	481 mg/kg
Skórny		
LD50	Szczur	> 2000 mg/kg, 24 Godz.
Działanie żrące/drażniące na skórę	Działa drażniąco na skórę.	
Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy	Działa drażniąco na oczy.	
Działanie uczulające na drogi oddechowe	Nie wywołuje uczuleń skórnych.	
Działanie uczulające na skórę	Nie spodziewa się, aby niniejszy produkt powodował uczulenie skórne.	
Działanie mutagenne na komórki rozrodcze	Brak danych wskazujących, czy produkt lub jego składniki w stężeniu ponad 0,1% są mutagenne lub genotoksyczne.	
Działanie rakotwórcze	Produkt nie jest uznawany za rakotwórczy przez IARC, ACGIH, NTP oraz OSHA.	
Działanie szkodliwe na rozrodczość	Nie spodziewa się, aby niniejszy produkt powodował skutki szkodliwe dla rozrodczości i rozwoju.	
Działanie toksyczne na narządy docelowe (STOT), narażenie jednorazowe	Nie sklasyfikowane.	
Działanie toksyczne na narządy docelowe (STOT), narażenie wielokrotne	Nie sklasyfikowane.	
Zagrożenie spowodowane aspiracją	Nie sklasyfikowane.	
Informacje dotyczące mieszanin a informacje dotyczące substancji	Brak dostępnych informacji.	
Inne informacje	Nie ustalono.	

Sekcja 12: Informacje ekologiczne

12.1. Toksyczność

W oparciu o dostępne dane, nie są spełnione kryteria klasyfikacji dla substancji stwarzających zagrożenie dla środowiska wodnego, zagrożenie ostre. Ze względu na częściowy lub całkowity brak danych, nie jest możliwa klasyfikacja w zakresie zagrożenia dla środowiska wodnego, zagrożenie długoterminowe.

Składniki	Gatunki		Wyniki próby
Miedź, związki miedzi (CAS 7440-50-8)			
Wodny			
Ryby	LC50	Płotka grubogłowa (Pimephales promelas)	0,0319 - 0,0544 mg/l, 96 godziny
Skorupiaki	EC50	Pchła wodna (Daphnia magna)	0,036 mg/l, 48 godziny
12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu	Expected to biodegrade.		
12.3. Zdolność do bioakumulacji			
Współczynnik biokoncentracji (BCF)	Brak danych.		
12.4. Mobilność w glebie	Brak danych.		
12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB	Brak danych.		
12.6. Inne szkodliwe skutki działania	Nie ustalono.		

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów

Odpad resztkowy	Usunąć zgodnie z przepisami lokalnymi. Puste pojemniki lub wykładziny pojemników mogą zawierać niewielkie ilości pozostałości produktu. Niniejszy materiał i pojemniki po nim muszą być utylizowane w bezpieczny sposób (Patrz: Instrukcje utylizacji).
Zanieczyszczone opakowanie	Ponieważ opróżnione pojemniki mogą zawierać pozostałości produktu, należy stosować się do ostrzeżeń podanych na etykiecie nawet po opróżnieniu pojemnika. Opróżnione opakowania powinny być przekazane na zatwierdzone składowisko odpadów do recyklingu lub usunięcia. Nie używać ponownie pustych pojemników.
Kod odpadu wg klasyfikacji UE	Kod Odpadu powinien zostać określony w uzgodnieniu pomiędzy użytkownikiem, producentem i lokalnymi zakładami przetwórstwa odpadów.
Metody utylizacji/informacje	Zebrać do odzysku albo składować w zaplombowanych pojemnikach na autoryzowanym składowisku. Zawartość jest pod ciśnieniem. Nie przekłuwać, nie spopielać ani nie miażdżyć. Zawartość/pojemnik usuwać zgodnie z przepisami lokalnymi/regionalnymi/państwowymi/międzynarodowymi.
Szczególne środki ostrożności	Utylizować zgodnie z obowiązującymi przepisami.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

ADR

14.1. Numer UN (numer ONZ)	UN1950
14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN	Aerozole, nie łatwopalne
14.3. Klasa(-y) zagrożenia w transporcie	
Klasa	2.2
Zagrożenie dodatkowe	-
Label(s)	2.2
Nr zagrożenia (ADR)	Brak danych.
Kod ograniczenia przewozu przez tunele	d
14.4. Grupa opakowaniowa	Nie dotyczy.
14.5 Zagrożenia dla środowiska	Nie.
14.6. Szczególne środki ostrożności dla użytkowników	Przeczytać instrukcje dotyczące bezpieczeństwa, kartę bezpieczeństwa produktu (SDS) i zapoznać się z procedurami postępowania w nagłych przypadkach przed przystąpieniem do posługiwania się substancją.

RID

14.1. Numer UN (numer ONZ)	UN1950
14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN	Aerozole, nie łatwopalne
14.3. Klasa(-y) zagrożenia w transporcie	
Klasa	2.2
Zagrożenie dodatkowe	-
Label(s)	2.2

14.4. Grupa opakowaniowa	Nie dotyczy.
14.5 Zagrożenia dla środowiska	Nie.
14.6. Szczególne środki ostrożności dla użytkowników	Przeczytać instrukcje dotyczące bezpieczeństwa, kartę bezpieczeństwa produktu (SDS) i zapoznać Sie z procedurami postępowania w nagłych przypadkach przed przystąpieniem do posługiwania się substancją.

ADN

14.1. Numer UN (numer ONZ)	Brak danych.
14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN	Aerozole, nie łatwopalne
14.3. Klasa(-y) zagrożenia w transporcie	
Klasa	2.2
Zagrożenie dodatkowe	-
Label(s)	2.2
14.4. Grupa opakowaniowa	Nie dotyczy.
14.5 Zagrożenia dla środowiska	Nie.
14.6. Szczególne środki ostrożności dla użytkowników	Przeczytać instrukcje dotyczące bezpieczeństwa, kartę bezpieczeństwa produktu (SDS) i zapoznać Sie z procedurami postępowania w nagłych przypadkach przed przystąpieniem do posługiwania się substancją.

IATA

14.1. UN number	UN1950
14.2. UN proper shipping name	AEROSOLS, non-flammable
14.3. Transport hazard class(es)	
Class	2.2
Subsidiary risk	-
Label(s)	2.2
14.4. Packing group	Not applicable.
14.5. Environmental hazards	No.
14.6. Special precautions for user	Read safety instructions, SDS and emergency procedures before handling.
Other information	
Passenger and cargo aircraft	Allowed with restrictions.
Cargo aircraft only	Allowed with restrictions.

IMDG

14.1. UN number	UN1950
14.2. UN proper shipping name	AEROSOLS, non-flammable
14.3. Transport hazard class(es)	
Class	2.2
Subsidiary risk	-
Label(s)	2.2
14.4. Packing group	Not applicable.
14.5. Environmental hazards	
Marine pollutant	No.
EmS	F-D, S-U
14.6. Special precautions for user	Read safety instructions, SDS and emergency procedures before handling.

14.7. Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL i kodeksem IBC Nie dotyczy.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji i mieszaniny

Regulacje UE

Rozporządzenie (WE) nr 1005/2009 w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową, Załącznik I i II, z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 850/2004 o trwałych organicznych substancjach zanieczyszczających środowisko, Załącznik I ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (UE) nr 649/2012, dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów, Załącznik I, Część 1 z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (UE) nr 649/2012, dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów, Załącznik I, Część 2 z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (UE) nr 649/2012, dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów, Załącznik I, Część 3 z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (UE) nr 649/2012, dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów, Załącznik V, z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 166/2006, Załącznik II Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, z późniejszymi zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006, artykuł REACH 59(10) Spis kandydacki na bieżąco publikowany przez ECHA

Nie jest na wykazie.

Zezwolenia

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 REACH, Załącznik XIV: Wykaz substancji podlegających procedurze zezwoleń, z późniejszymi zmianami.

Nie jest na wykazie.

Ograniczenia dotyczące zastosowania

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Załącznik REACH XVII Substancje podlegające ograniczeniom sprzedaży i stosowania ze zmianami

Gazy pochodne ropy naftowej, upłynnione, słodzone (CAS 68476-86-8)

Dyrektywa 2004/37/WE: w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych i mutagennych podczas pracy, z późniejszymi zmianami

Gazy pochodne ropy naftowej, upłynnione, słodzone (CAS 68476-86-8)

Dyrektywa 92/85/EWG: w sprawie bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły, i pracownic karmiących piersią, z późniejszymi zmianami

Gazy pochodne ropy naftowej, upłynnione, słodzone (CAS 68476-86-8)

Inne regulacje UE

Dyrektywa 2012/18/UE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi

Gazy pochodne ropy naftowej, upłynnione, słodzone (CAS 68476-86-8)

Dyrektywa 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z czynnikami chemicznymi w miejscu pracy, z późniejszymi zmianami

Gazy pochodne ropy naftowej, upłynnione, słodzone (CAS 68476-86-8)

Dyrektywa 94/33/WE w sprawie ochrony pracy osób młodych, z późniejszymi zmianami

Gazy pochodne ropy naftowej, upłynnione, słodzone (CAS 68476-86-8)

Inne przepisy

Produkt jest sklasyfikowany i oznakowany zgodnie dyrektywami UE lub odpowiednimi przepisami krajowymi. Niniejsza karta charakterystyki jest zgodna z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 z późniejszymi zmianami.

Regulacje krajowe Przestrzegać państwowych przepisów dotyczących pracy ze czynnikami chemicznymi. Osoby w wieku poniżej 18 nie mogą pracować z tym produktem, zgodnie z dyrektywą 94/33/WE w sprawie ochrony pracy osób młodych, z późniejszymi zmianami.

15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego Nie dokonano oceny bezpieczeństwa chemicznego.

SEKCJA 16: Inne informacje

Wykaz skrótów Brak danych.

Odniesienia Brak danych.

Informacje o metodzie oceny prowadzącej do klasyfikacji mieszaniny Klasyfikacja zagrożeń dla zdrowia i środowiska wywodzi się z kombinacji metod obliczeniowych oraz danych badawczych, jeśli dostępne.

Pełny tekst jakiegokolwiek zwrotów lub zwrotów-R i zwrotów-H zgodnie z sekcjami 2 do 15

R12 Produkt skrajnie łatwopalny.

R2 Zagrożenie wybuchem wskutek uderzenia, tarcia, kontaktu z ogniem lub innymi źródłami zapłonu.

R36/38 Działa drażniąco na oczy i skórę.

R45 Może powodować raka.

R46 Może powodować dziedziczne wady genetyczne.

H340 Może powodować wady genetyczne.

H350 Może powodować raka.

Informacje o rewizji

Ten dokument podlegał istotnym zmianom i powinien być przejrzany pod względem kompletności

Informacje o szkoleniu

Przestrzegać instrukcji szkoleniowych podczas posługiwania się niniejszym materiałem.

Zastrzeżenie

ITW Pro Brands nie jest w stanie przewidzieć wszystkich warunków, w których ta informacja oraz produkty te i innych producentów w połączeniu z jej produktami mogą być użyte. Jest odpowiedzialnością użytkownika zapewnienie bezpiecznych warunków manipulacji, przechowywania i utylizacji produktu oraz przyjęcie odpowiedzialności za utratę, obrażenia, uszkodzenie lub wydatki wynikające z niewłaściwego użytkownika. Informacje podane w niniejszej karcie charakterystyki produktu (SDS) są właściwe według naszej najlepszej wiedzy, posiadanych informacji i przekonania w dniu jej opublikowania. Podane informacje są opracowane jedynie jako wskazówki odnoszące się do bezpiecznego posługiwania się produktem, jego stosowania, przetwarzania, przechowywania, transportu, utylizacji oraz uwolnienia i nie mogą być traktowane jako gwarancja lub specyfikacja jakościowa. Niniejsze informacje odnoszą się tylko do wyznaczonego, określonego materiału i mogą stracić ważność, jeśli niniejszy materiał jest stosowany w zestawieniu z jakimkolwiek innymi materiałami lub w jakimkolwiek procesie technologicznym, jeśli nie zostało to określone w niniejszym tekście.